

FRITIDSSKADOR MED HÄST

Skadestatistik från EHLASS

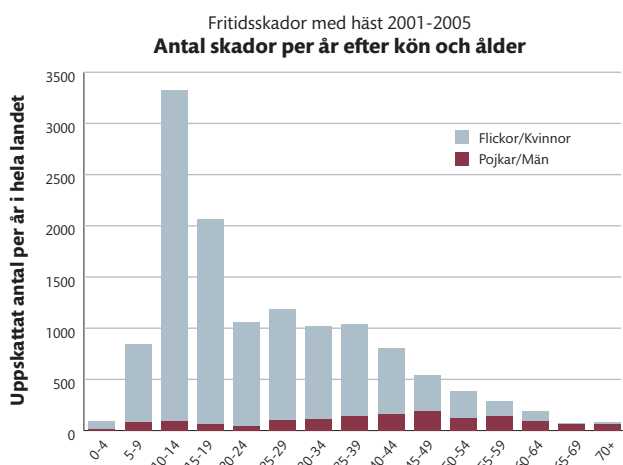
Varje år inträffar i Sverige uppskattningsvis 13 000 personskador i samband med ridning eller annan hästhantering på fritiden, skador som gör att man söker läkarvård på akutmottagning. Därutöver sker årligen i storleksordningen 700 skador vid förvärsarbete med häst. Bland sporter är det bara fotboll som ligger bakom fler skador (ca 31 000 per år).

Att bryta mot hästens vanliga rutiner innebär alltid en olycksrisk, men många skador inträffar också i vardagliga situationer, som den på bilden.

Konsument
verket • KO

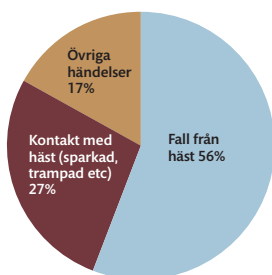
Box 48, 651 02 KARLSTAD • Telefon: 0771-42 33 00

TRAFIKSKADOR är normalt en separat kategori, men här har trafikskador som skett på fritiden räknats till fritidsskadorna. Nio procent av fritidsskadorna med häst har inträffat på väg, men det är bara i en procent av skadorna som det framgår att andra fordon än häst eller vagn varit inblandade, antingen genom att hästen skrämms av ett fordon eller – mindre vanligt – genom kollision mellan fordon och häst med eller utan ryttare.

NIO AV TIO SKADADE i fritidsolyckor med häst är flickor/kvinnor. Bland flickor/kvinnor är 55 procent av de skadade yngre än 20 år, bland pojkar/män är motsvarande andel bara 17 procent. Medelåldern bland skadade flickor/kvinnor är 23 år, bland pojkar/män är den 41.

Fritidsskador med häst 2001-2005
Fördelning efter typ av olyckshändelse

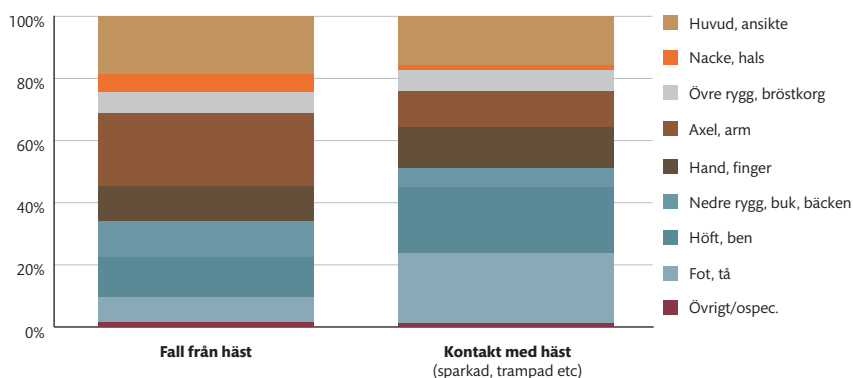
DEN VANLIGASTE OLYCKAN är att man faller av hästen, över hälften av skadorna beror på det. I åldrarna 5-10 år orsakas sju av tio skador av fall från hästen. Mer än en fjärdedel av skadorna orsakas av kontakt med hästen, t.ex. sparkar, trampningar, ryck i grimskaft och liknande.

VID FALL FRÅN HÄSTEN skadas axel eller arm i en fjärdedel av olyckorna. Mer än hälften av dessa skador är frakturer. I en femtedel av alla fall från häst skadas höft, ben, fot eller tå. Här är kontusioner (blodsutgjutningar eller "blåmärken") vanligast. Elva procent av skadorna vid fall från häst är hjärnskakningar.

AV DE SKADOR SOM ORSAKAS AV KONTAKT med hästen drabbar nästan en fjärdedel fötter eller tår, vilket oftast betyder att det handlar om trampningar. Nästan lika många, en dryg femtedel, är skador på ben eller höft, och här är sparkar det vanligaste. Handen eller fingrarna drabbas i 13 procent av kontaktskadorna. Då handlar det om olika typer av händelser, t.ex. att hästen sparkar eller att den rycker när man håller i gramma, grimskaft, tyglar etc. Bett från hästen hör också till kontaktskadorna, men det är få sådana som lett till att man sökt vård. Hjärnskakningar utgör fyra procent av de skador som orsakas av kontakt med hästen, vilket visar att hjälmen kan behövas också när man är avsutten.

HÄSTOLYCKOR ÄR OFTA ALLVARLIGA. Av alla hem- och fritidsolyckor i åldrarna 0-64 år leder 8 procent till inläggning på sjukhus minst en natt. Andelen inlagda bland dem som råkat ut för hästolyckor i samma åldersgrupper är 16 procent. Även om man räknar bort hjärnskakningar, som är betydligt vanligare bland hästolyckorna och ofta leder till inläggning för observation, är andelen inlagda stor vid hästolyckor – 11 procent.

Fritidsskador med häst 2001-2005
Fördelning efter skadad kroppsdel

Konsument
verket · KO

De uppgifter som redovisas här kommer från EHLASS åren 2001-2005. Registreringen har skett vid akutmottagningar och jourcentraler i Umeå, Hälsingland och Skaraborg. I upptagningsområdena finns ca 6 procent av Sveriges befolkning. Med hjälp av befolkningsdata uppskattas antalet skador i landet som helhet. Epidemiologiskt centrum vid Socialstyrelsen ansvarar för EHLASS.

EHLASS står för European Home and Leisure Accident Surveillance System. Skaderegistreringen samordnades först i ett europeiskt projekt, som gett namn åt det svenska systemet.